

Riigihangete vaidlustuskomisjon

Endla 13, 10122 Tallinn

Edastatud e-postiga: vako@fin.ee

Riigihange nr 280254

19.06.2024

VAIDLUSTUS

**Riigi Tugiteenuste Keskuse (Kliimaministeeriumi volitusel) riigihanges nr 280254
kehtestatud riigihanke alusdokumentide õigusaktide nõuetega kooskõlla viimiseks**

ja

**Kliimaministeeriumi ja Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni vahel 22.12.2023
sõlmitud hankelingu muutmise lepingu „Kliimaministeeriumi ja Eesti Rahvusvaheliste
Autovedajate Assotsiatsiooni vahel 19.12.2018 sõlmitud halduslepingu nr 1.1-8/18-456-1
muutmise kokkulepe nr 1-6/23/69“ tühisuse tuvastamiseks**

Vaidlustaja:**Autoettevõtete Liit**

Registrikood 80018037

Akadeemia tee 20, 12611 Tallinn

E-post: al@autoettevoteteliit.ee

Vaidlustaja esindaja:**Vandeadvokaat Jaana Nõgisto**

Advokaadibüroo Jaana Nõgisto

Kalevi 28-3, 10145 Tallinn

E-post: jaana@jaananogisto.com

Hankija 1:**Riigi Tugiteenuste Keskus**

Registrikood 70007340

Lõkke tn 4, 10122 Tallinn

E-post: info@rtk.ee

Hankija 2:**Kliimaministeerium**

Registrikood 70001231

Suur-Ameerika tn 1, 10122 Tallinn

E-post: info@kliimaministeerium.ee

Vaidlustaja taotlused:

1. RHS § 193 lg 1 ja 2 alusel peatada Riigihankes nr 280254 menetlus.
2. RHS § 197 lg 1 p 5 alusel rahuldada vaidlustus ja kohustada Riigi Tugiteenuste Keskust viima vastavusse õigusaktides ettenähtud nõuetega:
  - 2.1. Riigihanke viitenumbriga 280254 alusdokumentide koosseisus kehtestatud dokument (edaspidi RHAD dokument) „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“;
  - 2.2. RHAD dokumendi „Tehniline kirjeldus“ p 1.51 ja „Halduslepingu projekt“ p 5.1. (hankelepingu jõustumine 01.01.2025);
  - 2.3. RHAD dokumendi „Tehniline kirjeldus“ p 1.45 ja „Halduslepingu projekt“ p 3.4. (hankelepingu hinna muutmine);
  - 2.4. RHAD dokument „Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2025-2029 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vorm“;
  - 2.5. RHAD dokumendi „Sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse kord“ p 8 (läbirääkimiste pidamine);
  - 2.6. RHAD osas, milles see ei näe ette hankelepingu täitmise algusaja edasi lükkamist juhuks, kui hankijal ei õnnestu enne hankelepingu täitmise algusaega riigihanget läbi viia ja hankelepingut sõlmida.
3. RHS § 197 lg 3 p 1 alusel rahuldada vaidlustus ja:
  - 3.1. tuvastada Kliimaministeeriumi ja Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni vahel 22.12.2023 sõlmitud hankelepingu muutmise lepingu „Kliimaministeeriumi ja Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni vahel 19.12.2018 sõlmitud halduslepingu nr 1.1-8/18-456-1 muutmise kokkulepe nr 1-6/23/69“ tühisus;
  - 3.2. alternatiivselt, kui vaidlustuskomisjon otsustab p-s 3.1. nimetatud hankelepingu muutmise lepingu kehtima jätta, siis RHS § 197 lg 3 p 2 alusel lühendada hankelepingu muutmise lepingu tähtaega kuni 30.09.2024 või vaidlustuskomisjoni poolt mõistlikuks peetava muu ajani (hetkel on lepingu kehtivus konkreetse ajalise piiranguta).
4. Mõista Autoettevõtete Liidu menetluskulud seoses vaidlustuse taotlustega nr 1 ja 2 välja Riigi Tugiteenuste Keskuselt ja jätta Riigi Tugiteenuste Keskuse menetluskulud tema enda kanda.

5. Mõista Autoettevõtete Liidu menetluskulud seoses vaidlustuse taotlusega nr 3 välja Kliimaministeeriumilt ja jätta Kliimaministeeriumi menetluskulud tema enda kanda.

1. ASJAOLUD JA VAIDUSTAJA ÕIGUSTE RIKKUMINE

- 1.1. Riigi Tugiteenuste Keskus (põhihankija, edaspidi **Hankija 1**) on Kliimaministeeriumi (edaspidi **Hankija 2**) volitusel eriteenuse erimenetluses läbi viimas riigihanget nr 280254 "Autoveoalaste dokumentide andmine" (edaspidi **Riigihange**). Riigihankes on hanketeade EL Teatajas avaldatud 05.06.2024, eelteade puudub; pakkumuste esitamise tähtaeg saabub 28.06.2024. Autoettevõtete Liit (edaspidi **vaidlustaja**) soovib osaleda Riigihankel õiguspärastel tingimustel ning sõlmida Hankijaga 2 hankelepingu. Allpool toodud asjaolusid arvestades on vaidlustajal selleks selged eduväljavaated, seega vaidlustaja saab nõuda, et Riigihange viidaks läbi kooskõlas õigusaktides sätestatud nõuetega, sh läbipaistvalt ja võrdse kohtlemise põhimõttest lähtuvalt. Riigihanke läbiviimisega ning käesoleva vaidlustuse alustega on läbi põimunud ka varasemalt aset leidnud järgmised asjaolud.
- 1.2. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on riigihanke nr 202755 tulemusena 18.12.2018 sõlminud hankelepingu „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooni vaheline haldusleping nr 1.1-8/18-456-1“ Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsiooniga (edaspidi **ERAA**) autoveoalaste dokumentide andmiseks, kehtivusajaga 5 aastat (edaspidi **Leping**). Leping pidi lõppema 31.12.2023. Kuna (pärast transpordialase pädevuse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumist Kliimaministeeriumisse üleviimist) ei ole Hankija 2 ja tema volitusel Hankija 1 suutnud läbi viia uut hankemenetlust uue hankelepingu sõlmimiseks, on Lepingut 22.12.2023 muudetud (**Lisa 1**), pikendades lepinguperioodi piiramata ajaks kuni uue hankelepingu jõustumiseni. Lepingu pikendamine on rajatud RHS § 123 lg 1 p 3 alusele, mis vaidlustaja arvates on asjakohatu ja õigusvastane. Lepingu ja selle muutmise andmed ja dokumendid on lisaks kättesaadavad riigihangete registris (<https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/procurement/1529748/contracts/6666047>). Vaidlustaja hinnangul on Lepingu õigusvastase pikendamisega soositud ühte turuosalist ehk ERAA-d, põlistades tema ainuõigust ja välistades konkurentsi asjaomasel turul. Alljärgnevate asjaolude ja vaidlustuse põhjenduste pinnalt on ilmne ka see, et ERAA-d soositakse süstemaatiliselt ja sihipäraselt ka Riigihankel kehtestatud RHAD-s.
- 1.3. Täpsem asjaolude kirjeldus on järgmine.
- 1.4. Vaidlustaja pöördus 06.06.2023 Hankija 2 poole seoses asjaoluga, et viimati autoveoalaste dokumentide andmiseks läbiviidud riigihanke tulemusena 2018.a ERAA-ga 5 aastaks sõlmitud Leping lõpeb 31.12.2023. Vaidlustaja palus mh infot, millised plaanid on Hankijal 2 seoses uue lepingu sõlmimiseks riigihanke korraldamisega, kuivõrd vaatamata kehtiva Lepingu peatsele lõppemisele ei sisaldunud vastava riigihanke korraldamist hankeplaanis.
- 1.5. Vaidlustaja kirjale ei vastatud enne kui 14.09.2023, mil Hankija 2 teatas, et riigihange tuleb oktoobris ja seda valdavalt samadel tingimustel, nagu 2018.a läbiviidud riigihange. Mh kinnitati

viidatud kirjas, et riigihanke läbiviimisel on kuni septembrini 2023 olnud sisuliselt tegevusetud (**Lisa 2** – väljavõtte Hankija 2 ja vaidlustaja e-kirjavahetusest).

- 1.6. Hankija 2 vastusest ajendatuna pöördus vaidlustaja 18.10.2023 uuesti Hankija 2 poole märgikirjaga (edaspidi **Märgikiri, Lisa 3**), milles avaldas, et on Hankijaga 2 halduslepingu sõlmimisest huvitatud, soovib osaleda vastaval riigihankel ning viitas erinevatele 2018.a riigihanke alusdokumentide vastuolule RHS-iga, seda eelkõige asjaolu tõttu, et vastava riigihanke tingimused kahjustasid ebamõistlikult konkurentsi ning võimaldasid riigihankel edukalt osaleda ja hankijaga halduslepingu sõlmida sisuliselt ainult ühel MTÜ-l ehk ERAA-l.
- 1.7. Hankija 2 eest kuulutas Hankija 1 keskse hankijana 30.10.2023 välja riigihanke nr 270582 „Autoveoalaste dokumentide andmine” (edaspidi **Eelmine riigihange**). Eelmise riigihanke lühikirjelduse järgi oli selle eesmärk välja selgitada MTÜ, kellega Hankija 2 sõlmib järgmiseks viieks aastaks (01.01.2024–31.12.2028) halduslepingu vastava riigiülesande täitmiseks. Eelmise riigihanke RHAD-s oli hankija arvestanud paljude Märgukirja ettepanekutega, st võimaldanud Eelmisel riigihankel põhimõtteliselt konkurentsi ärakasutamise. Eelmise riigihanke RHAD kontekstis ei olnud siiski ette nähtud võimalust lepinguperioodi muuta, sh lükata edasi selle algamise ja lõppemise tähtaegu. Seega eelduslikult tuli hankijal viia Eelmine riigihange lõpuni 2023. aasta jooksul. Et kehtiva ERAA-ga sõlmitud Lepingu täitmine pidi lõppema 31.12.2023, on olnud teada hiljemalt alates Lepingu sõlmimisest.
- 1.8. Eelmise riigihanke raames juhtis vaidlustaja korduvalt tähelepanu vigadele RHAD-s, mille Hankija 1 jooksvalt parandas.
- 1.9. Vaidlustaja ja ERAA esitasid Eelmisel riigihankel pakkumused 21.11.2023 ning Hankijal 1 oli võimalik Eelmine riigihange lõpuni viia 5 nädala jooksul. Kuid Hankija 2 asus tegevusega viivitama, esitas esmakordselt alles 08.12.2023 ehk sisuliselt 3 nädalat pärast pakkumuste esitamist vaidlustajale esimese küsimuse ja täiendava dokumendi nõude seoses teenuse pakkumisega eri maakonnakeskustes. Eelmisest päringust alles 12 päeva möödudes 20.12.2023 heitis Hankija 2 vaidlustajale ette (vaidlustaja hinnangul täiesti põhjendamatult ja alusetult) põhjendamatult madalat pakkumust ja palus vaidlustaja selgitusi. Alles 03.01.2024 ehk ajal, mil RHAD järgi oleks pidanud olema sõlmitud hankeleping, päris Hankija 2 vaidlustaja pakkumuses esitatud vastustavate isikute diplomite koopiaid, kuigi neid hankija RHAD kontekstis koos pakkumusega ei nõudnud. Alles 04.01.2024 tegi hankija otsuse pakkumuste vastavaks tunnistamise kohta. 05.01.2024 tegi hankija ettepaneku pakkumuste jõusoleku tähtaja pikendamiseks. Kogunisti 8 nädalat pärast pakkumuste esitamist (!) 12.01.2024 asus hankija pärima ning nõudma täiendavate dokumentide esitamist vaidlustaja rahvusvahelise kogemuse kohta. 17.01.2024 päris hankija täiendavalt vaidlustaja rahvusvahelise kogemuse kohta ja ühe vastutava isiku töökogemuse kohta. Sellele järgnes hankija poolt u 3-nädalane tegevusetus – Eelmise riigihanke raames ei tehtud mitte ühtegi toimingut.
- 1.10. 06.02.2024 tunnistas Hankija 2 Eelmise riigihanke kehtetuks, tuues põhjenduseks iseenda põhjustatud asjaolu, et Eelmist riigihanget ei viidud läbi enne RHAD-s sätestatud hankelepingu algamise aega ehk 01.01.2024. **Vaidlustajal olemasoleva teabe kohaselt oleks vaidlustaja pakkumus pidanud Eelmisel riigihankel suure tõenäosusega edukaks osutama.**
- 1.11. Alles 05.06.2024 ehk 4 kuud pärast Eelmise riigihanke kehtetuks tunnistamisest kuulutas **Hankija 2 välja uue Riigihanke. Taolisele viivitusele ei ole mitte ühtegi mõistlikku**

põhjendust peale ühe turuosalise ehk ERAA soosimise. Vahepeal on Hankija 1 ja ERAA 22.12.2023 muutnud kehtivat Lepingut sisuliselt piiramata ajani ehk uue hankelepingu jõustumiseni (vt Lisa 1 resolutsiooni p 1)), ehk Hankija 1 ja Hankija 2 viivitusega üheaegselt täidetakse edasi ERAA-ga õigusvastaselt pikendatud Lepingut. Veelgi enam, Riigihanke RHAD dokumendi „Tehniline kirjeldus“ p 1.51 ja „Halduslepingu projekt“ p 5.1. näeb ette uue hankelepingu jõustumise alles 01.01.2025, st ERAA saab Hankija 1 ja Hankija 2 sihipärase ja õigusvastase viivituse tõttu täita Lepingut kogunisti täiendava 1 aasta jooksul, jätkates põhjendamatute kasumite teenimist (Lepingu kasumimarginaal aastal 2022 oli kogunisti 28%, **Lisa 4** – ERAA 2022.a Lepingu täitmise aruanne) moonutatud konkurentsiolukorra tingimustes. Seejuures ei näe ka uue Riigihanke RHAD ette hankelepingu perioodi edasilükkamise võimalust, kui Riigihanke menetlus peaks viibima, andes Hankijale 2 taaskordse võimaluse meelevallaks venitada Riigihanke läbiviimisega ja ka uus Riigihange tühistada, kui selle ettenähtavad tulemid ei peaks ei peaks ERAA-d soosima. Sellisel juhul on ette näha Lepingu meelevaldset pikendamist täiendavaks perioodiks ja konkurentsi välistamist asjaomasel turul veelgi pikemaks ajaks. Eeltoodu tõttu soovib vaidlustaja tugineda nii Lepingu tähtaja pikendamise (vastava hankelepingu 22.12.2023 muudatuse) tühisusele, paludes selle tuvastamist vaidlustuskomisjonilt, kuivõrd vaidlustaja õiguste rikkumine on seotud koostoimes nii Eelmise riigihanke läbiviimise asjaoludega, mis on vaidlustaja arvates õigusvastaselt toimunud Lepingu muutmise tinginud, kui Riigihankel ettenähtud hankelepingu jõustumisega alles 01.01.2025, kuigi mõistlikud põhjused hankelepingu jõustumise edasi lükkamiseks järgmisesse aastasse puuduvad. Samuti aitab õigusvastase konkurentsimoontonutuse kestmajäämise ohule kaasa, et Riigihanke RHAD ei näe ette hankelepingu perioodi edasilükkamise võimalust ja Hankija 2 võib Riigihanke kehtetuks tunnistada, lükates uue hankelepingu sõlmimist uuesti edasi.

1.12. Lisaks eeltoodule rikuvad vaidlustaja õigusi Riigihankel kehtestatud hindamiskriteeriumid ja muud tingimused, mis alljärgnevalt esitatud põhjendustel soosivad süstemaatiliselt ja sihipäraselt ühte turuosalist ehk ERAA-d.

1.13. Vaidlustus on esitatud 5 tööpäeva enne erimenetluses pakkumuste esitamise tähtaja saabumist ja 6 kuu jooksul Lepingu muutmise (22.12.2023) kokkuleppe sõlmimist, tähendab tähtaegselt.

2. ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUED

2.1. RHAD hindamiskriteeriumid kahjustavad konkurentsi Riigihankel ega ole Riigihanke esemega seotud

2.1.1. Vaidlustaja vaidlustab koostoimes kogu Riigihanke dokumendi „Hindamiskriteeriumid ja hinnatavad näitajad“ (edaspidi **Hindamiskriteeriumid**), kuivõrd kriteeriumitele omistatud osakaalud on teineteisest sõltuvad ja kriteeriumid on tervikuna põhjendamatud, Riigihanke esemega mitteseotud ning nende kehtestamise viis viitab ilma mõistlike kahtlusteta senise teenuseosutaja eelistamisele ja vaidlustaja eduvõimaluste süstemaatilisele ning sihipärasele piiramisele (nõ suunatud hange, vt Tabel 1 ja vaidlustuse p 1 „Asjaolud ja vaidlustaja õiguste rikkumine“).

2.1.2. Vaidlustaja tugineb asjaolule, et hankija on asunud tulenevalt vaidlustaja pakkumuse eelduslikust edust Eelmisel riigihankel suunama uut Riigihanget ERAA kasuks. Sellele viitavad Eelmise riigihanke ja uue Riigihanke hindamiskriteeriumide erisused ja nende kehtestamise viis – Riigihankel kehtestatud täiendavad piirangud on otse seotud vaidlustaja

poolt Eelmisel riigihankel esitaud pakkumuse sisuga ning Hankija 2 ja vaidlustaja vahel toimunud teabevahetusega. Ülevaatlikkuse huvides esitab vaidlustaja oma väited ja põhjendused alloleva tabelina.

Tabel 1 - ERAA süsteemse eelistamise kohta Riigihankel

Hindamiskriteerium	Osakaal (p)/ tingimuse sõnastus Eelmisel riigihankel	Osakaal (p)/ tingimuse sõnastus Riigihankel	Konkurentsi kahjustav lisatingimus/muudat us Riigihankel	Seos Eelmise riigihanke asjaoludega ja Eelmisel riigihankel vaidlustajale esitatud päringutega hindamiskriteeriumide täitmisel
Teenuste hind	40/ Teenuste hinnana võetakse arvesse pakujate esitatud "Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2024-2028 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vormi" punktis 1 TULUD 10. veeru viimasel real toodud dokumentide andmise eest saadava tasu prognooside kogusummat 5 aasta kohta (käibemaksuta).	40/ Teenuste hinnana võetakse arvesse pakujate esitatud "Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2025-2029 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vormi" punktis 1 TULUD 10. veeru viimasel real toodud dokumentide andmise eest saadava tasu prognooside kogusummat 5 aasta kohta (käibemaksuta).	Tõsteti muude kriteeriumide osakaalu, mitte hinnakriteeriumi osakaalu, kuna vaidlustaja pakkus ERAA-st madalamat hinda.	Lisa 5 – hankija päring pakkumuse maksumuse kohta ja vaidlustaja vastus. Hankija 2 püüdis vaidlustaja pakkumuse maksumuse põhjendamatuks ette heita, kuid vaidlustaja põhjendused ei võimaldanud pakkumust tagasi lükata.
Hankija hindab pakkuja eelnevaid kogemusi haldusülesannete täitmisel	14/ Pakkuja eelnevad kogemused (enne käesoleva hanketeate avaldamist) riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse avaliku halduse lepingu täitmisel.	18/ Pakkuja eelnevad kogemused enne käesoleva riigihanke hanketeate avaldamist riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse avalike ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingu täitmisel; osakaal: 12p Pakkuja käsutuses on töötaja, kes on täitnud riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse avalike ülesannete täitmiseks sõlmitud lepingust tulenevaid ülesandeid viimase 5 aasta jooksul vähemalt 1- aastasel perioodil; osakaal 6 p	Lisaks pakkuja vastavale kogemusele nõuab hankija kvaliteedipunktide saamiseks pakkuja töötaja kogemust riigi või KOV-i avaliku ülesande täitmisel.	Vaidlustaja vastas Eelmisel riigihankel nimetatud hindamiskriteeriumile, kuid hankija kehtestas nüüd uue lisatingimuse, mille kohaselt väärtuspunktid omistatakse suures osas (6p) töötaja eest, kes on viimase 5 aasta jooksul avaliku võimu ülesannet täitnud; Vaidlustaja täitis halduslepingut aastatel 2006-2011 (Lisa 6), st töötaja kuni 5-aastase kogemuse lisanõue piirab vaidlustaja eduvõimalusi võrreldes konkurendiga ja võrreldes Eelmise riigihankega. Kriteeriumi osakaalu on suurendatud, andes eelise konkurendile.
Hankija hindab pakkuja eelnevaid rahvusvahelisi kogemusi	10/ Hankija hindab pakkuja eelnevaid kogemusi kuulumisel autovedude valdkonnaga seotud rahvusvahelisse organisatsiooni või osalemisel autovedude valdkonnaga seotud	12/ Pakkuja peab olema: 1. riigihanke algamisele eelneva viimase 15 aasta jooksul vähemalt 1 (ühe) aasta kuulunud	Lisatingimusena on hankija kehtestanud, et rahvusvaheline kogemus peab olema vähemalt 1-aastane ja saadud viimase 15 aasta jooksul ning	Hankija nõudis rahvusvahelise organisatsiooni kinnituskirja Eelmisel riigihankel vaidlustajale saadetud päringus (Lisa 7), vaidlustaja selgitas, et

	rahvusvahelise organisatsiooni töös.	veonduse korralduse valdkonnaga seotud rahvusvahelise organisatsiooni liikmeskonda või 2. riigihanke algamisele eelneva viimase 15 aasta jooksul vähemalt 1 (ühe) aasta osalenud rahvusvahelise organisatsiooni veonduse korralduse valdkonnaga seotud töös. Kogemust tuleb tõendada rahvusvahelise organisatsiooni kinnituskirjaga.	selle kohta tuleb esitada rahvusvahelise organisatsiooni kinnituskiri.	sellise lisatingimuse seadmine pole põhjendatud ja hankijal tuleb kontrollida vastavust hanketingimusele vaidlustaja esitatud sisulistest tõenditest lähtuvalt; Nüüd on hankija piiranud vaidlustaja võimalust edule (i) organisatsiooni kinnituskirja nõude sätestamisega ning (ii) kahe ajalise kriteeriumi sätestamisega rahvusvahelise organisatsiooni töös osalemisel. Kriteeriumi osakaalu on suurendatud, andes eelise konkurendile.
Haldusülesande täitmise eest vastutavate isikute haridus ja kogemused	<p>18/</p> <p>Haldusülesande täitmise eest vastutavate isikute (2 vastutavat isikut) haridus ja kogemused (maksimaalne 18 väärtuspunkti).</p> <p>Haldusülesande täitmise eest vastutavate isikute:</p> <p>a) autotranspordi- või logistika alane kõrgharidus mõlema vastutava isiku puhul annab 8 väärtuspunkti (ühe puhul annab 4 väärtuspunkti);</p> <p>b) 3 viimase aasta jooksul tegutsemine veokorraldajana/veokorraldusjuhina või autovedu korraldavate vedajate koolitamisel haldusülesandes loetletud valdkondades mõlema vastutava isiku puhul annab 6 väärtuspunkti (ühe puhul annab 3 väärtuspunkti);</p> <p>c) kogemused 2 viimase aasta jooksul töötamisel vähemalt ühe riikliku elektroonilise registriga (näiteks majandustegevuse register MTR, vms) annab mõlema vastutava isiku puhul kokku 4 väärtuspunkti (ühe puhul annab 2 väärtuspunkti).</p>	<p>21/</p> <p>Haldusülesande täitmise eest vastutavate isikute (2 vastutavat isikut) haridus ja töökogemused (maksimaalne 21 väärtuspunkti).</p> <p>a) transpordi- või logistika alane omandatud kõrgharidus mõlema vastutava isiku puhul annab 10 väärtuspunkti (ühe puhul annab 5 väärtuspunkti);</p> <p>b) tegutsemine Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1071/2009 artiklis 4 nimetatud veokorraldajana või autoveoseaduse § 7 lõikes 8 või ühistranspordiseaduse § 42 lõikes 2 nimetatud veokorraldusjuhina enne käesoleva riigihanke hanketeate avaldamist viimase 10 aasta jooksul vähemalt 1 aasta või tegutsemine autovedu korraldavate vedajate koolitajana käesoleva hanke tehnilises kirjelduses nimetatud õigusaktide</p>	<p>Lisatingimusena peab vastutav vastama täiendavale tingimusele: kui Eelmise riigihanke kriteeriumi järgi piisas, kui vastutav isik on sisuliselt täitnud veokorraldaja ülesandeid, siis nüüd Riigihankel nõuab hankija, et vastutav töötaja oleks kontrolliperioodil omanud ka vastavat MTR-i registreeringut. MTR-i registreering ei ole asjakohane kogemuse tõendamisel, sest veokorraldaja pädevuse kohta vastava MTR-i registreeringu olemasolu ei ole hankelepingu täitmisel asjakohane ega nõutav, st Riigihankel kehtestatud täiendav piirang ei ole seotud Riigihanke esemega.</p>	<p>Vaidlustaja esitas Riigihankel vastutavaks isikuks Henri Pokk-i, kes omab vastavat veokorraldajana töötamise sisulist kogemust, kuid vastaval perioodil oli AS-is GoBus registrijärgseks vastutavaks isikuks teine isik, kelle asendajana ja otseses alluvuses vastustaja spetsialist töötas. Vastavat asjaolu on vaidlustaja Eelmise riigihanke menetluses tõendanud ning hankija ka täiendavalt uurinud (Lisad 8 ja 9).</p> <p>Arvestades vaidlustaja Riigihankel esitatud pakkumuse ja täiendavate selgituste ja tõendite sisu, on hankija uuel Riigihankel välistanud vaidlustaja ülesantud vastutava isiku pädevusele tuginemise, karmistades nõudeid ja piirates vaidlustaja eduvõimalusi Riigihankel. Kriteeriumile on antud ka varasemast kõrgem osakaal, andes täiendava eelise konkurendile.</p> <p>Tegutsemine koolitajana 1-aasta jooksul on kriteeriumina ebaselge, soosides läbipaistmatust ja tuues kaasa</p>

		<p>valdkonnas viimase 10 aasta jooksul vähemalt 1 aasta mõlema vastutava isiku puhul annab 6 väärtuspunkti (ühe puhul annab 3 väärtuspunkti).</p> <p>c) vähemalt 1-aastane töökogemus vähemalt ühe riikliku elektroonilise registriga viimase 5 aasta jooksul annab mõlema vastutava isiku puhul kokku 5 väärtuspunkti (ühe puhul annab 2,5 väärtuspunkti).</p> <p>Veokorraldaja ja veokorraldusjuhina tegutsemise kogemust kontrollib hankija vastava registri registreeringu alusel.</p>		<p>meelevaldsuse ohu Riigihankel.</p>
<p>Töötajate oskused ja kogemused</p>	<p>9/</p> <p>Teenust osutavate vähemalt 2 töötaja oskused ja kogemused (maksimaalne 12 väärtuspunkti).</p> <p>Teenust osutavate vähemalt 2 töötaja oskused ja kogemused (maksimaalne 12 väärtuspunkti):</p> <p>a) inglise keele oskus suhtlustasemel annab 3 väärtuspunkti,</p> <p>b) vene keele oskus suhtlustasemel annab 4 väärtuspunkti,</p> <p>c) vähemalt 3-aastane eelnev kogemus (käesoleva hanketeate avaldamisest) klientide teenindamisel annab 2 väärtuspunkti,</p> <p>d) kogemused 2 viimase aasta jooksul (käesoleva hanketeate avaldamisest) töötamisel vähemalt ühe riikliku elektroonilise registriga (näiteks MTR) annab 3 väärtuspunkti;</p>	<p>12/</p> <p>Teenust osutavate vähemalt 3 töötaja töökogemused (maksimaalne 9 väärtuspunkti).</p> <p>a) vähemalt 3-aastane töökogemus enne käesoleva riigihanke hanketeate avaldamist klientide teenindamisel annab 3 töötaja puhul kokku 6 väärtuspunkti (ühe töötaja puhul annab 2 väärtuspunkti),</p> <p>b) tööalased kogemused enne käesoleva riigihanke hanketeate avaldamist kokku vähemalt 1-aasta vähemalt ühe riikliku elektroonilise registriga viimase 5 aasta jooksul annab 3 töötaja puhul kokku 3 väärtuspunkti (ühe puhul annab 1 väärtuspunkti).</p>	<p>Hankeobjekt ei ole muutunud, kuid võrreldes Eelmise riigihankega on lisandunud on ühe täiendava töötaja nõue, soosides konkurenti, kes täidab kehtivat hankepingut ning kellel on töötajate rakendamine praktiliselt lihtsam (e-äriregistri andmetel on ERAA-l kehtivalt 14 töölepingulist töötajat). Hankija ei ole põhjendanud, millest (muust kui ERAA eelistamise soovist) on tingitud ühe täiendava töötaja nõue hindamisel.</p> <p>Selguse huvides - Eelmise riigihanke keelenõuded on viidud vastavustingimustesse (st töötajatele esitatavate nõuete kergendamist pole toimunud).</p>	<p>Eelmisel riigihankel ei olnud vaidlustajal kriteeriumi täitmisega probleeme, seega kriteeriumit (vaidlustaja arvates meelevaldselt) karmistati, lisades täiendava töötaja nõude. Samas hankepingu regulatsioon ja maht ning hanke ese pole muutunud, st 3 töötaja kriteeriumil puudub seos hanke esemega. Kriteeriumi osakaal on suurenenud, andes täiendava eelise hankepingut praegu täitvale konkurendile.</p> <p>Tööalaste kogemuste omandamine 1-aasta jooksul on kriteeriumina ebaselge, soosides läbipaistmatust ja tuues kaasa meelevaldsuse ohu Riigihankel.</p>
<p>Hankija hindab pakkuja suutlikkust osutada halduslepingust tulenevaid teenuseid lisaks Tallinnas ja Tartus</p>	<p>6/</p> <p>Pakkuja suutlikkus osutada halduslepingust tulenevaid teenuseid lisaks Tallinnas ja Tartus asuvale kontorile ka muudes Eesti</p>	<p>0/</p> <p>-</p>	<p>Vaidlustaja kinnitas ja tõendas Eelmisel riigihankel suutlikkust osutada teenust kõigis maakonnakeskustes. Vaidlustajal on infot, et vastavas</p>	<p>Hankija püüdis vaidlustaja suutlikkust maakonnakeskustes teenust osutada kahtluse alla seada töötajate töögraafikute kohta esitatud päringus, milles</p>

asuvale kontorile ka muudes Eesti maakonnakeskustes	maakonnakeskustes tehnilises kirjelduses toodud tingimustel. - Maksimaalse arvu ehk 6 väärtuspunkti saab pakkuja, kes on suuteline osutama halduslepingust tulenevaid teenuseid (v.a. tegevusloa andmine) enima arvuga asukohtades Eestis lisaks Tallinnale ja Tartule. Suuruselt järgmise asukohtade arvuga pakkuja saab proportsionaalselt vähem väärtuspunkte.		kriteeriumis ei esitanud konkurent võrdväärset pakkumust, mis suure tõenäosusega (koostoimes hinnakriteeriumi ja kõikide teiste kriteeriumide täitmisega vaidlustaja poolt) oleks pidanud kaasa tooma vaidlustaja edu Eelmisel riigihankel.	esitatud kahtlused vaidlustaja kõrvaldas (Lisa 10); Ka hankija täiendavad kahtlused seoses teenuse hinnaga on vaidlustaja kõrvaldanud (vt ülal Lisa 5). Kuna suure tõenäosusega oleks see kriteerium toonud vaidlustajale kaasa edu Eelmisel riigihankel, on hankija kriteeriumi Riigihankelt välja jätnud, taaskord seega soodustades konkurenti. Samuti soosib kriteeriumist loobumine konkurenti, sest Riigihanke vastavustingimustes on nõutud teenuste osutamist Tallinnas, Tartus ja Pärnus, kus asuvad ERAA teenuse osutamise kohad, täiendavate kohtade eest enam hindepunkte ei anta, sest ERAA-le pole see soodne. Hankija on niisiis loobunud teenuse regionaalse kättesaadavuse kriteeriumist, mis soosib teenuse adressaate ja vastava 6 hindepunkti arvelt suurendatud nende kriteeriumide osakaalusid, mis selgelt soosivad senist teenusepakkujat (vt ülal).
--	--	--	---	--

2.1.3. Tabelis 1 toodud asjaoludest ja põhjendustest tuleneb, et hankija on asunud võrreldes eelmise riigihankega Riigihankel hindamiskriteeriume kallutama ERAA-le soodsas ja vaidlustajale kahjulikus suunas, seejuures eriti ilmekalt tuleb esile, et piirama on hakatud vaidlustaja eduvõimalusi just nende kriteeriumide juures, kus hankija püüdis edutult leida võimalusi vaidlustaja pakkumusele kvaliteedipunkte mitte anda ja milles ERAA-l ei õnnestunud oma eeliseid maksma panna. Selgse huvides, Hankija 2 tunnistas mõlemad pakkumused eelmisel Riigihankel vastavaks ega tagastanud vaidlustaja pakkumust põhjendamatult madalana. Kuigi hankija ei avaldanud hindamise tulemusi, vaid tunnistas Eelmise riigihanke kehtetuks, on vaidlustajale teada, vaidlustaja pakkumus oleks osutunud Eelmisel riigihankel edukaks. See on ka põhjus, miks Hankija 2 on asunud Riigihankel vaidlustaja eduvõimalusi sihipäraselt ja õigusvastaselt piirama. Ülaltoodud põhjendustel on Hindamiskriteeriumid, millega ilmselgelt eelistatakse Hankijaga 2 kehtivat lepingut omavat MTÜ-d ja välistatakse tõeline konkurents hankel, diskrimineerivad ja vastuolus RHS-iga. Euroopa Kohus on 10.05.2012 otsuses nr C-368/10 (p 85) rõhutanud hindamiskriteeriumide juures mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtete tähtsust ning selgitanud, et hindamine peab saama toimuda tõelise konkurentsi tingimustes. Need tingimused ei ole Riigihankel täidetud. Eri hindamiskriteeriumide õigusvastasust põhjendab vaidlustaja lisaks alljärgnevalt.

2.1.4. **Teenuste hind.** Lisaks Tabelis 1 toodud põhjendustele ERAA süstemaatilise soosimise kohta, on Hindamiskriteeriumid kriteeriumi osas „Teenuse hind“ koostöös RHAD dokumendiga „Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2025-2029 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vorm“ ning RHAD dokumendi „Tehniline kirjeldus“ (edaspidi TK) p-ga 1.45 ja Halduslepingu projekti (edaspidi HLP) p-ga 3.4. õigusvastased, kuna RHAD juhised pakkumuse hinnastamise kohta on ebaselged, kahjustades Riigihanke läbipaistvust ja pakkujate võrdset kohtlemist. Samuti võimaldab TK ja HLP hankelingu maksumust muuta ebamääraselt sõnastatud ja läbipaistmatul moel, kahjustades sedasi läbipaistvust ja võrdset kohtlemist ning pakkumuste võrreldavust.

HLP p 3.4. sätestab: „*Lepingu punktis 1.2 nimetatud dokumentide väljastamise hulk, vorm, menetluskord, lõivumäär ja sellele vastav teenuse tasu võib Lepingu kehtivusaja jooksul muutuda, kui toimuvad muudatused asjaomastes õigusaktides või üldises majanduskeskkonnas, mis otseselt mõjutavad Lepinguga seotud toiminguid. Juhul kui eeltoodud muutused mõjutavad oluliselt MTÜ Lepingu täitmise ülesannetega seotud finantstasakaalu ning vastavalt MTÜ tegevuse kohta **pakkumuses esitatud tulemi prognoosi**, võib Lepingu pool algatada Lepingus sätestatud hüvitiste või tasude ülevaatamist, vastavalt kas tasude suurendamiseks või vähendamiseks. Tasusid ei suurendata ning muid lepingulisi hüvitisi ei maksta, kui MTÜ lepingulise tegevuse negatiivne finantstulem on põhjustatud MTÜ enda majandustegevuse, juhtimisotsuste või riigihankes madala maksumusega tehtud pakkumuse mõjul ja tulemusena.*“ Hankelingu maksumuse muutmise ühelt poolt sisuliselt piiramatud võimalused ning teiselt poolt täiesti ebamäärased alused toovad kaasa selle, et pakkumuse hindamisel arvesse võetav näitaja „Teenuste hind“ ei oma hankelingu tegeliku maksumuse seisukohalt tähendust, kuna tegelik maksumus võib kujuneda hankelingu täitmise käigus täiesti ebamäärastel asjaoludel, st seos hindamiskriteeriumi ning hankelingu majandusliku soodsuse vahel muutub olematuks või vähemasti läbipaistmatuks ja kontrollimatuks. Vaidlustajale jääb ebaselgeks, mis on teenuste hinna kriteeriumi mõte, kui see ei määra teenuse tegelikku hinda, mis jääb HLP kohaselt HLP poolte määrata, peaasi, et „pakkumusejärgne tulem“ jääks samaks. **Pakkumusejärgne tulem jääbki samaks, kui kasvavad nii tulud kui kulud, kuid hankelingu soodsus hankijale väheneb hankelingu maksumuse suurenemisega.** Teenuste hinna kriteeriumis aga pakkumusejärgse tulemi näitajat (vt RHAD dokument „Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2025-2029 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vorm“, p 3 „Tulem“) ei arvestata. Ebaselge on ka see, milliste kriteeriumite ja reeglite alusel hinnatakse lepingu täitmisel MTÜ enda majandustegevusest või juhtimisotsustest tulenevaid tulemi muutuseid. Riigihankel võib madalama hinna alusel edukaks osutada üks pakkuja, samas kuna hankelingu maksumuse muutmiseks on antud sisuliselt piiramatud ja äärmiselt ebamääraselt reguleeritud võimalused, siis hankelingu tegelik maksumus võib kujuneda lepingupoolte läbirääkimiste tulemusel konkurendi pakutust kallimaks, muutes konkurentsi Riigihankel üksnes näiliseks. Vaidlustaja hinnangul ei vasta hindamiskriteerium koostöös HLP p-ga 3.4. ja vastava TK p-ga 1.45. riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse ning võrdse kohtlemise põhimõtetele, soodustades hankija meelevalda ohtu, hankelingu tingimuste määramist läbirääkimiste teel ning kahjustades selliselt konkurentsi.

Teenuste hinna määramise aluseks olev RHAD dokument „Pakkumuse kogumaksumuse ja dokumentide andmise eest aastatel 2025-2029 saadava tasu ja kulu tulemi prognoosi esitamise vorm“ (edaspidi **Vorm**) on samuti eksitav, soodustab pakkumuste võrreldamatust ja Riigihanke läbipaistmatust. Hankija on teenuste hinna arvestamiseks Vormi veerus 1 pakkujatele ette andnud väljastatavate dokumentide ühikute prognoosid. Samas ei reguleeri

RHAD, kas nimetatud ühikud on ka pakkujatele teenuste maksumuse arvestamisel siduvad, põhjustades olukorra, kus pakkujad võivad RHAD-d erinevalt mõista ja hankele ei laeku võrreldavaid pakkumusi. Vaidlustaja on leidnud Vormis veeru 1 aluseks olevatest teenuste osutamise arvu andmetes ka olulisi ebatäpsusi. Näiteks on veeru 1 real 1 avaldatud veoseveo lubade arvaks määratud 350 ühikut, kuid Eelmisel riigihankel avaldatud statistiliste näitajate pinnalt saab järeldada, et 2019-2022 statistika alusel on vastav keskmine arv 400 ühikut. Samuti veeru 1 real 6 nähtub, et hankija arvestab kahepoolse veoloa arvaks 20 000 ühikut, kuid tegelikult nähtub ERAA 2022.a (ehk värskeima avaliku aruande alusel, vt Lisa 4), et vastav aastane ühikute arv on oluliselt erinev – 37 000 (!) ehk ligi kahekordne Vormil avaldatust. Seega hankija avaldab Vormil eksitavat teavet vähemalt ülalviidatud asjaoludes, mis on olulised teenuste hinnastamisel ja lõppastmes eduka pakkumuse väljaselgitamisel. Vaidlustajale ei ole teada, kas alusandmed on ka muus osas ekslikud või eksitavad, kuid arvestades, et ERAA omab kehtivat Lepingut ning sellega seoses teenuste hinnastamiseks vajalikku infot, asetab see pakkujad faktiliselt ebavõrdsesse positsiooni. RHAD eksitav iseloom ja tingimuste ebaselgus suurendab Riigihankel meelevaldsuse ohtu, eriti arvestades, et varasemalt on ERAA-d süstemaatiliselt soositud.

2.1.5. **Varasemate haldusülesannete täitmine.** Lisaks Tabelis 1 kajastatud ja Riigihankel seoses avaliku ülesande täitmise varasema kogemusega kehtestatud lisapiirangu (töötaja vastav varasem 1-aastane kogemus viimase 5 aasta jooksul) põhjendamatusel ja suunatusel ühe turuosalise soosimisele, on tingimus vaidlustaja hinnangul tervikuna põhjendamatu. Vaidlustaja juhib tähelepanu, et pakkuja varasema kogemuse hindamine iseloomustab **pakkujat**, mitte **pakkumust**, mis põhimõtteliselt ei saa olla pakkumuse majandusliku soodsuse hindamise aluseks (sama kehtib muuseas Hindamiskriteeriumides kehtestatud pakkuja rahvusvahelise organisatsiooni kogemuse kriteeriumi kohta). Pakkumuse majandusliku soodsuse kriteeriumina saab esitada tingimusi hankelepingu täitmisel vahetult osalevatele spetsialistidele (vt RHS § 85 lg 8 p 3), mitte pakkuja isikule. Vastavast hindamiskriteeriumist ei nähtu, et pakkuja hinnatakse pakkuja töötaja kogemust, kes vahetult hankelepingu täitmisel osaleb. Lisaks ei ole mistahes suvalise avaliku ülesande või halduslepingu täitmine tingimata seotud Riigihanke esemeks oleva halduslepingu täitmise kvaliteediga. Ei ole aru saada, kuidas nt halduslepingu alusel raamatukogu pidamine ja selle lepingu täitmisel osalemine (nt raamatukogu hoidjana) peaks aitama kaasa hanke esemeks oleva veolubade väljastamise ülesande kvaliteetsemale täitmisele.

2.1.6. **Rahvusvahelise organisatsiooni kogemus.** Lisaks Tabelis 1 toodud põhjendustele ei ole Hindamiskriteeriumites kehtestatud rahvusvahelise organisatsiooni liikmelisuse kogemus ja/või pakkuja kogemus rahvusvahelise organisatsiooni töös osalemisel seotud **pakkumuse soodsusega** (vt p 2.1.5. põhjendused), vaid kriteerium puudutab **pakkujat**. Hankelepingu esemeks ei ole Eesti riigi esindamine rahvusvahelises organisatsioonis, mh puudub vastava avaliku ülesande eraõiguslikule isikule üleandmiseks seaduses sätestatud volitusnorm ja ülesande halduslepinguline üleandmine eraõiguslikule juriidilisele isikule oleks põhimõtteliselt õigusvastane.

HLP ega TK ei näe ette, et asjaomane MTÜ peaks hankelepingu täitmisel osalema rahvusvahelises organisatsioonis **organisatsiooni liikme või liikme esindaja pädevuses** ega üldsegi osalema **otse** rahvusvahelise organisatsiooni töös. HLP p 2.35. ja vastava TK p 1.35. järgi **kaasab** Hankija 2 MTÜ autovedu reguleerivatest välislepingutest tulenevate ühiskomisjonide **nõupidamiste korraldamisse** ja **kaasab** MTÜ esindajaid nimetatud **komisjonide töösse**, sh ka väljaspool Eestit. TK p 1.47 sätestab, et aastas toimub ligikaudu 10 rahvusvahelist nõupidamist (sh väljaspool Eestit) ja ligikaudu 5 Hankija 2 või

Transpordiameti autokaubaveo komisjoni nõupidamist, mille **töösse ja korraldamisse kaasatakse** ka MTÜ esindajaid. Samuti hõlmab HLP sisuliselt administratiivfunktsiooni CEMT-i aastase ja lühiajalise kehtivusajaga veolubade andmise kohta **informatsiooni edastamisel** CEMT-i sekretariaadile (RHAD-le on lisatud vastava infoedastuse vormid, RHAD lisad 3 ja 4). **Seega tegelikult ei anta halduslepinguga üle riigi esindamise funktsiooni rahvusvahelises organisatsioonis, vaid MTÜ aitab riigil täita ülesandeid vastava rahvusvahelise koostöö korraldamisel, olles tegevustesse kaasatud, st omamata iseseisvat otsustus- ja tegevuspädevust ja täites sisuliselt administratiiv- ja tugifunktsiooni, sh edastades Riigihankel kehtestatud vormide kohast aruandlust. Ka rahvusvahelise organisatsiooni tegevuses (mitteliikmena) osalemise kriteerium pole Riigihanke esemega seotud, sest HLP kohaselt ei osale MTÜ rahvusvahelise organisatsiooni tegevustes enda nimel, vaid ministeeriumi juhtimisel ja viimase tegevustesse kaasatuna.** Seetõttu on tervikuna asjakohatu autoveoalaste dokumentide väljastamisel hinnata nii rahvusvahelise organisatsiooni kuuluvust kui selle tegevuses osalemist.

Ka asjaomase hindamiskriteeriumi osakaal on selgelt üle paisutatud (12 p 100-st). 10-l rahvusvahelisel ja 5-l riigisiselisel nõupidamises osalemine, seejuures mitte riigi esindajana vaid korraldusse kaasatud tugifunktsiooni täitjana, on võrreldes Riigihanke esemeks oleva põhifunktsiooniga ehk lubade väljastamisega marginaalne: vt Lisa 4 - ERAA lähetuskulud moodustasid 0,7% Lepingu täitmise kuludest 2022.aastal, hindamiskriteeriumi osakaal on aga 12%. Vaidlustaja kahtleb, et CEMT-i lubadega seotud aruandluskohustuse (kui selgelt tugifunktsiooni) täitmine moodustab Riigihanke esemest märkimisväärset osakaalu, vaid pigem on see marginaalne (alla 1%). Seega Riigihankel kehtestatud hindamiskriteeriumides on rahvusvahelises organisatsioonis osalemise kriteeriumi osakaal selgelt ülehinnatud ja ebaproportsionaalne hankelepingu eseme suhtes, soosides põhjendamatult ERAA-d. Vaidlustaja hinnangul ei ole võimalik HLP-st, TK-st ja muudest dokumentidest järeldada, et vastav rahvusvahelise organisatsiooni tegevusega seotud mõõde (seegi üksnes kaudne) ületaks 3% HBL mahust.

2.1.7. Põhjendamatult piirav on organisatsiooni kinnituse nõue, sest hankija ega pakkuja ei saa panna kohustusi kolmandatele osapooltele, mistahes kinnituskirjade väljastamine on aga eriliselt raskendatud seoses Riigihanke korraldamise perioodiga (suvi, puhkuste aeg, jaanipäev/*midsummer*) ja Riigihankel kehtestatud lühikese pakkumuste esitamise tähtajaga (23 p). Hankijal on võimalik kogemust ka ise sisuliselt kontrollida ning võimaldada pakkujal vastavate sisuliste tõendite esitamist. Kinnituse nõue on selgelt ebaproportsionaalne ning ühte turuosalist soosiv, samuti pole kinnituse esitamine võimalik, kui rahvusvaheline organisatsioon on tegevuse lõpetanud. Ka viitab kogemuse ajaline piirang 15 aastat pakkujate diskrimineerimise soovile. Kui hankija on juba kehtestanud suhteliselt pika kogemuse ajalise piirangu, jääb ebaselgeks, miks piirang on üldse kehtestatud ning miks on aluseks võetud just 15 aastat, kui asjakohasem oleks arvestada 20 aastaga, mil Eesti ühines Euroopa Liidu ühisturuga.

2.1.8. **Vastutavate isikute haridus ja kogemused.** Lisaks Tabelis 1 avaldatule, mille kohaselt on tingimused kehtestatud vaidlustaja edulootuste kahjustamise ja Riigihanke suunamise eesmärgil, on tingimus õigusvastane eelkõige igasuguse seose puudumise tõttu Riigihanke esemega. RHS § 126 lg 7 alusel kohaldab hankija erimenetluses RHS §-s 85 sätestatud. RHS § 85 lg 1 kohaselt sätestab hankija riigihanke alusdokumentides majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks **hankelepingu esemega seotud** ja reaalselt konkurentsi tagavad pakkumuste hindamise kriteeriumid. HLP ega TK ega seadus ei sätesta

nõuet, et hankelepingut peab täitma Hindamiskriteeriumide asjaomases alajaotuses sätestatud pädevusele vastav isik. Liiti ei ole aru saada, mis on veokorraldaja registreeringu nõue seos hankelepingu esemega. Tingimus on tervikuna, kuid eriti asjaomase registri registreeringu nõude osas vastuolus RHS § 85 lg-ga 1 (arusaamatu, kuidas aitab nt MTR registreering täita hankelepingut võrreldes olukorraga, kus vastutaval isikul on küll vastav sisuline pädevus ja seda on hankijale tõendatud, kuid pole registreeringut, vt ka Tabel 1 selgitused). Samuti ei võimalda läbipaistvust ja pakkumuste võrreldavust tingimus koolitaja tegevuse kohta 1 aasta vältel. Kriteeriumile vastab sisuliselt isik, kes on teinud ühe koolituse referentsaasta 1. jaanuaril ja 31. detsembril, kui see, kes on koolitusi teinud igakuiselt, iganädalaselt või igapäevaselt.

- 2.1.9. **Töötajate oskuste ja kogemuste** (3 töötaja nõude sätestamine võrreldes 2 töötajaga Eelmisel riigihankel) ja **regionaalse kättesaadavuse kriteeriumi väljajätmise** osas peab vaidlustaja Tabelis 1 ja vaidlustuse p-s 2.1.3. juba esitatud põhjendusi piisavateks ja jääb nende juurde. Regionaalse kättesaadavuse kriteeriumist loobumise ainuke nähtav eesmärk oli kahjustada vaidlustajat ja soodustada ERAA-d.

2.2. RHAD p 8 läbirääkimiste pidamise kohta on Riigihanke läbipaistvuse ja kontrollitavuse põhimõtet rikkuv, põhjendamatu ja õigusvastane

- 2.2.1. RHAD p 8 näeb ette, et hankija peab pakkujatega läbirääkimisi pakkumuse sisu (mh tehnilise kirjelduse osas) ja maksumuse ning lepingu tingimuste üle osas, mida hankija ei ole riigihanke alusdokumentides määranud kohustuslike nõuetena (nõ mittesiduvad tingimused). **RHAD-st ei tulene vähimalgi määral, mis need läbiräägitavad tingimused on ja kuidas ning miks asub Hankija 2 läbi rääkima tehnilise kirjelduse osas ja hankelepingu maksumuse osas.** Hankelepingu maksumuse üle läbirääkimiste pidamine kinnitab eelise andmise huvi ERAA-le, juhul kui vaidlustaja esitab maksumuselt soodsama pakkumuse.

- 2.2.2. RHS § 126 lg 8 kohaselt, kui hankija korraldab eriteenuste erimenetluse konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetlusena, kohaldab ta vastava menetluse kohta sätestatud korda. RHS § 48 lg 3 kohaselt on hankijal õigus korraldada konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse või võistleva dialoogina, kui riigihanke eeldatav maksumus on rahvusvahelisest piirmäärast väiksem; kõik avatud või piiratud hankemenetluse käigus esitatud pakkumused olid vastuvõetamatud; hankija ei ole objektiivselt võimeline kindlaks määrama oma vajadusi rahuldavaid tehnilisi lahendusi vastavalt käesoleva RHS §-des 87 ja 88 sätestatule; hankelepingu esemeks olevate asjade, teenuste või ehitustööde olemus, keerukus või nendega seotud õiguslikud või rahalised asjaolud või riskid ei võimalda kindlaks määrata hankelepingu tingimusi piisava täpsusega, et sõlmida hankeleping avatud või piiratud hankemenetluse tulemusena; hankelepingu ese hõlmab projekteerimisteenuse tellimist või innovaatiliste lahenduste väljatöötamist või hankija vajadusi ei saa rahuldada turul olemasolevate lahenduste kohandamisega. **Vaidlustajale ei ole teada ühtegi nimetatud asjaoludest, mis läbirääkimiste pidamist õigustaksid.** Samuti **arvestades RHAD spetsiifikat, sh et Riigihanke esemeks olev teenus on detailselt reguleeritud õigusaktides, jääb äärmiselt ebaselgeks, milles võib seisneda läbirääkimiste ese hankemenetluses.** Riigihangete korraldamisel tuleb hankijal lähtuda nii läbipaistvuse ja kontrollitavuse kui võrdse kohtlemise põhimõtetest. Igasugused ebamääraselt piiritletud läbirääkimiste võimalused, sh läbirääkimiste sisu varjamine hankemenetluses osalejate vahel, rikub viidatud põhimõtteid.

- 2.3. **RHAD osas, milles see ei näe ette hankelepingu täitmise algusaja edasi lükkamist juhaks, kui hankijal ei õnnestu enne hankelepingu täitmise algusaega riigihanget läbi**

viia ja hankelepingut sõlmida, on vaidlustuse p-s 1 kirjeldatud asjaoludel hankija meelevalda soodustav ja vastuolus RHS üldpõhimõtetega

- 2.3.1. Vaidlustaja on põhjendanud, kuidas koostoimes Eelmise riigihanke kehtetuks tunnistamisega ja Riigihankel vaidlustajat piiravate täiendavate tingimuste kehtestamisega on vaidlustajal tekkinud kahtlus, et hankija võib püüda sarnaselt Eelmisele riigihankele ka uut Riigihanget venitada ja oma tegevusetuse ja viivituse tõttu vajadusel kehtetuks tunnistada, kui võib ette näha, et Riigihanke tulemus hankijat ei rahulda. Vaidlustaja on piisavalt põhjendanud aluseid veendumuseks, et hankija tegevus viitab ERAA soodustamisele. Seda kummalisem näib asjaolu, et pärast Eelmise riigihanke kogemust, kus hange tuli kehtetuks tunnistada, sest Eelmise riigihanke tingimused ei näinud ette hankelepingu täitmise tähtaja edasilükkamist (**Lisa 11**), pole hankija rakendanud piisavalt hoolsust, et taolise riski korduvat realiseerumist vältida.
- 2.3.2. Isegi kui vaidlustaja poolt seoses Eelmise riigihanke ja Riigihanke suunamise etteheitega esile toodud asjaolud on juhuslikud ja hankijal vastavad õigusvastased kavatsused puuduvad, tuleks vaidlustuses toodud asjaoludel hoolsast hankijast eeldada, et ta püüab uuel Riigihankel vältida hankemenetluse kehtetuks tunnistamise vajaduse riski korduvat realiseerumist. Vastavalt RHS § 3 lg-le 1 peab hankija riigihanke korraldamisel tegutsema läbipaistvalt ja kontrollitavalt ja p 5 kohaselt viima hankemenetluse läbi mõistliku aja jooksul. Lisaks kohalduv hankijale haldusmenetluse üldpõhimõtetest tulenev kohustus viia menetlust läbi isikuid võimalikult vähe koormaval viisil. Hankemenetlus peab olema läbipaistev ja kontrollitav, aga ka näima sellisena, seega Eelmise riigihanke nurjumist arvestades tuleks hankijal Riigihanke uut kehtetuks tunnistamist vältida. See põhjustaks ka hankelepingu sõlmimise täiendava viibimise ja asjatuid kulutusi ning ebamugavusi pakkujatele.

2.4. Halduslepingu jõustumise põhjendamatult pikk edasi lükkamine annab ebaseadusliku eelise ERAA-le

- 2.4.1. Vaidlust ei saa olla, et ERAA-ga sõlmitud Leping pidi lõppema 31.12.2023 ning on Hankija 1 ja Hankija 2 tegevusetuse ja viivituse tõttu seni sõlmimata. Hankija 2 on pikendanud Lepingut ajalist piirangut seadmata kuni uue halduslepingu jõustumiseni. Pärast Eelmise riigihanke kehtetuks tunnistamist oli hankija tegevusetu 4 kuud, nüüd lükatakse 05.06.2024 avaldatud Riigihankel, mis oleks võimalik läbi viia maksimaalselt 3-4 kuuga (kui hankija 2 väldib meelevaldseid otsuseid ja Riigihanke suunamist ega kutsu oma tegevusega esile asjatuid vaidlustusi), lükatakse hankelepingu jõustumine 6 kuud edasi. Sisuliselt põlistab Hankija 2 niimoodi õigusvastast olukorda, kus ERAA täidab terve aasta jooksul Lepingut edasi (kuigi uue halduslepingu sõlmimiseks oleks pidanud riigihange läbi viidama hiljemalt 2023. aasta lõpuks) ja teenib õigusvastaselt moonutatud konkurentsiolekorras 28%-list kasumit. Seejuures esineb vaidlustuse p-s 2.3. nimetatud põhjendustel risk, et konkurentsi kahjustav olukord jätkub ka pikemalt.
- 2.4.2. Eeltoodust tulenevalt oleks konkurentsi kahjustamise vältimiseks ainuõige, kui hankija seoks uue halduslepingu jõustumise aja Riigihanke lõppemise ja uue halduslepingu sõlmimisega, mitte ei lükkaks halduslepingu jõustumist juba niigi toimunud viivituse ja tegevusetuse asjaoludel veel 6 kuud edasi.
- 2.4.3. Vaidlustaja põhjendab täiendavalt, et TK p-s 1.51. toodud halduslepingu jõustumise edasi lükkamise kaalutlused on põhjendamatud, valed või asjakohatud.
- 2.4.4. Esiteks ei ole halduslepingu jõustumise algusaega õige põhjendada ERAA-l väidetavalt tekkinud ootusega, et ta saab täita lepingut kuni 31.12.2024 (TK p 1.51.1)). TK väide on vale, **Lepingut ei ole pikendatud kuni 31.12.2024.** Vaidlustuse lisa 1 resolutsiooni p 1) kohaselt

on Lepingut pikendatud järgmiselt sätestatud tähtajani: „*Leping [...] kehtib [...] uue halduslepingu sõlmimisel 2024. aasta 29. veebruarini või uue lepingu jõustumiseni*” või kuni poolte Lepingust tulenevate kohustuste lõpliku täitmiseni.“ Kuna riigi asjaomane haldusülesanne ilmselt niipea lõpuni täidetud ei saa, on asjakohane rääkida kahest alternatiivsest tähtajast „*uue halduslepingu sõlmimisel 2024. aasta 29. veebruarini*” või „*uue lepingu jõustumiseni*“. Arvestada tuleb ka, et **Lepingu muutmise kokkuleppe preambulas sisaldub hoopis eeldus, et Eelmine riigihange viiakse kahe kuu jooksul lõpuni ja selle tulemusena sõlmitakse peagi uus leping: „halduslepingu muutmise kokkuleppe sõlmimisel on pooltel teadmine, et halduslepingu kuni kahe kuu võrra pikendamine võib osutuda piisavaks perioodiks, mille jooksul viiakse lõpule käimasolev hankemenetlus, parima pakkumuse esitanud pakkujaga sõlmitakse haldusleping järgmiseks 5-ks aastaks ning uue mittetulundusühinguga lepingu sõlmimise korral halduslepinguga ettenähtud ülesannete täitmise alustamiseks“.** Seega maksimaalselt tekkis ERAA-I ootus, et ta saab Lepingut täita kuni 29.02.2024. Edasise tähtajapikenduse kestvus sõltus juba uue lepingu sõlmimiseks läbiviidava riigihanke kestvusest, st tegemist oli ERAA poolt Lepingu muutmise kokkuleppe sõlmimisel võetud äririskiga. **Seega Lepingu muutmise kokkuleppega on kooskõlas, et uus haldusleping jõustub Riigihanke tulemuste selgumisel ja ooteaja möödumisel, arvestades uue teenuseosutaja mõistlikku ettevalmistusaega, milleks on Lepingu muutmise kokkuleppe põhjendusi arvestades peetud 15 päeva** (vt Lepingu muutmise kokkuleppe 1. leht, viimane põhjenduspunkt).

2.4.5.TK p 1.51.2) põhjendus on asjakohatu, sest ERAA osalemine CEMT-i uue süsteemi juurutamisel ei ole hõlmatud Lepingust tulenevate ERAA kohustustega ning neid ülesandeid saab ERAA täita sõltumata autoveoalaste dokumentide väljastamise pädevuse liikumisest uue teenuseosutaja kätte. Ka Lepingu muutmise kokkuleppe eeldas, et teenuseosutaja võib vahetuda juba 01.03.2024. Asjakohatu, põhjendamatu ja vale on väide, et „*kui veolubade andja hanke tulemusel muutub, siis ei ole võimalik ka CEMT-i sekretariaadil ERAA-ga testimisi jätkata*“. Väitel puuduvad igasugused põhjendused, ERAA võib testimisega jätkata. Vaidlustaja hinnangul on probleem vastupidine, et teenuse jätkuv ja süstemaatiline sidumine ühe turuosalisega viitab hoopis konkurentsi kahjustamise ja ERAA turuseisundi tsementeerimise eesmärgile, mida RHS-i kontekstis õiguspäraseks pidada ei saa.

2.4.6.Samuti pole asjakohane TK p 1.52.3) põhjendus halduslepingu jõustumise edasi lükkamisele, et CEMT-i lubade puhul minnakse üle elektroonilisele süsteemile alates 01.01.2025; uuel dokumendi andjal väidetavalt puudub teadlikkus, kuidas aruandeid täita ja vedajad ei tea, kelle poole pöörduda. Tegemist on otsitud kaalutlustega. Esiteks, CEMT-i lubade osakaal kujutab ERAA 2022.a aruande (vt Lisa 4) kohaselt ca 10%-list osa Lepingu mahust, teiseks pole CEMT-i aruannete täitmine probleem, sest vastavad aruandepõhjad ja infovahetuse viis on kehtestatud Riigihanke RHAD Lisades 3 ja 4 ja MTÜ peab olema võimeline halduslepingut täitma ja aruandeid esitama sõltumata sellest, kas haldusleping jõustub 01.10.2024 või 01.01.2025, kas lubade väljastamine toimub elektrooniliselt või paberil või mõlemal viisil (TK p 1.10 ja HLP p 2.6. näeb ette, et lubade väljastamise kohustuse täitmisel tuleb menetleda nii elektroonseid kui paberil esitatavaid taotlusi). Kommunikatsioon vedajatega on aga vaidlustajal pidev ja haldusülesande üleminekust on võimalik teenuse adressaate kohaselt informeerida.

2.4.7.Asjakohane ei ole ka TK p 1.51.4) kaalutus, et kahepoolsetel veolubadel on ERAA triipkoodid ja need triipkoodid tuleb vahetada. Hankija 2 pikendas ERAA-ga lepingut põhjendusega, et Eelmise riigihanke läbiviimine viibib veel kahe kuu võrra, seega pidi nii Hankija 2 kui ERAA jaoks olema teda veolubade trükkimisest ja nende raiskuminemisest

tulev kulu (ERAA triipkoodid veolubadel) ja sellega seotud äririsk, kui teenuse osutaja vahetub aasta keskel. Tegemist ei ole kindlasti kaalutlusega, mis õigustaks õigusvastase konkurentsiolekorra jätkumist vaidlustuses juba korduvalt esile toodud asjaoludel ja tingimustel.

2.5. Hankija 2 ja ERAA 22.12.2023 kokkulepe Lepingu tähtaja pikendamise kohta on vastuolus RHS-iga ka tühine

2.5.1. Vaidlustuse p-s 2.4. esitatud põhjendustega seostub otseselt vaidlustaja veendumus, et Hankija 2 ja ERAA vahel 22.12.2023 sõlmitud Lepingu muutmise kokkulepe (edaspidi **Lepingu muutmise kokkulepe**), millega 31.12.2023 lõppema pidanud Lepingut sisuliselt tähtajatuks pikendati, on vastuolus RHS-iga. Hankija 2 ei oleks tohtinud Lepingus nimetatud alusel ja viisil Lepingut uut riigihanget väljakuulutamata muuta. Kuna Lepingu muutmise kokkulepe on sõlmitud vastuolus RHS-iga (eelkõige RHS § 123 alustega), ja Lepingu muutmise kokkuleppega on Hankija 2 ERAA-le Lepingu täitmise volitused, **ilma selleks hanketeadet avaldamata ja uut riigihanget korraldamata, uueks ja seejuures konkreetse tähtajaga piiritlemata lepinguperioodiks üle andnud**, on tegemist RHS § 121 lg 1 p 1 alusel tühise hankelepingu (hankija on jätnud registrile hanketeate esitamata ja selle esitamata jätmine ei olnud vastavalt RHS-ile lubatud).

2.5.2. Lepingu muutmise kokkuleppes on Hankija 2 viidanud õigusliku alusena RHS §-le 123 lg 1 p-le 3 (samalt ettevõtjalt täiendavate teenuste hankimine, mille järele on hankijal tekkinud vajadus ja mida riigihanke alusdokumendid ei sisaldanud, juhul kui ettevõtja vahetamine põhjustaks hankijale olulist ebamugavust või märkimisväärseid lisakulusid ega oleks majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik näiteks tulenevalt asjade, teenuste või rajatiste asendatavuse või koostoitimise vajadusest). Viidatud õiguslik alus antud juhul ei kohaldu, kuna selle eelduseks on, et ettevõtja vahetamine põhjustab hankijale olulist ebamugavust või märkimisväärseid lisakulusid ega oleks majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik tulenevalt hankelepingu eseme spetsiifikast. **Ettevõtja vahetamine ei olnud antud juhul ebamõistlik või tehniliselt võimatu, vaid hankija rikkus hoolduskohustust, oli tegevusetu ja viivitas. RHS § 123 lg 1 p 3 ei anna hankijale voli hankelepingu perioodi eirata ja lihtsalt asuda hankelepinguid uue hankemenetluse läbiviimisega viivituse ja/või tegevusetuse põhjusel pikendama.** Vastav õiguslik alus on ette nähtud hoopis teistsugusteks juhtudeks, kui tegemist on hankelepingu esemest lähtuva vajadusega.

2.5.3. Lisaks ei ole mitte ühelgi juhul võimalik õigustada Lepingu pikendamise viisi, mille puhul **pole Lepingu ajaline kestvus konkreetse kuupäevaga piiratud**. Konkreetse kuupäevaga oli ju piiratud ka asjaomase Lepingu esialgne kehtivus. **Lepingu pikendamine lahtise tingimusega (uue hankelepingu jõustumine) määratud tähtajani ei ole põhjendatud ka uue ettevõtja leidmiseks menetluse läbiviimise vajadusega, vaid on vastava vajaduse suhtes ülemäärane, soodustades konkurentsi kahjustamise lõpetamise põhjendamatu edasi lükkamist (nagu see on asjakohasel juhul toimunud).** Kui hankija oleks Lepingut pikendanud Lepingu muutmise kokkuleppe sõlmimise hetkel riigihanke läbiviimiseks hinnatud vajaliku aja võrra (kaks kuud) ja näinud ette, et Leping lõpeb hiljemalt 29.02.2024, nagu nägi ette Lepingu muutmise kokkuleppe resolutiivse osa p 1) esimene alternatiiv, oleks Riigihanke esemeks olev hankeleping tõenäoliselt juba sõlmitud ja konkurentsi kahjustav ning ERAA-d põhjendamatuult soodustav olukord lõpetatud.

2.5.4. Pole vähetähtis, et Lepingu muutmise kokkuleppe kaalutlusena on Hankija 2 välja toonud oktoobris 2023 väljakuulutatud Eelmise riigihanke planeeritust kauema kestmise (vt Lepingu muutmise kokkuleppe esimese lehe viimane põhjenduspunkt). Kuid Eelmine riigihange on

Hankija 1 ja Hankija 2 minetuste tõttu kehtetuks tunnistatud. Seega Lepingut on muudetud faktilisel alusel, mis enam ei kehti, kuid Lepingu tähtaeg vältab määramata ajani edasi.

2.5.5. Vaidlustaja palub seega vaidlustuskomisjonil Lepingu muutmise kokkuleppe tühisus tuvastada (RHS § 197 lg 3 p 1), alternatiivselt jätta see jõusse ja seada Lepingu muutmise kokkuleppe ja seega ka Lepingu ajalisele kehtivusele konkreetne lõpptähtaeg (RHS § 197 lg 3 p 2). Vaidlustaja hinnangul oleks põhjendatud lõpptähtaeg mitte hiljem kui 30.09.2024, sest selleks ajaks on mõistlikult võimalik Riigihange läbi viia. Lõpptähtaega sätestamata on oht, et hankija jääbki uue halduslepingu sõlmimisega viivitama ja Leping jääb vastuolus RHS-iga kehtima sisuliselt piiramata ajani (mh ei ole hankijal motivatsiooni õigusvastane olukord lõpetada).

3. MENETLUSLIKUD KÜSIMUSED

- 3.1. Riigihanke peatamise taotlus.** Vaidlustaja palub Riigihange RHS § 193 lg 1 alusel peatada, kuna vastasel juhul saabub pakkumuste esitamise tähtaeg 28.06.2024 ning vaidlustaja õigus osaleda õiguspärasel riigihankel osutub võimatuks. Antud juhul ei esine ettenähtavat peatamist välistavat avalikku huvi, kuna ka hankija ise ei soovi uue hankelepingu täitmisega alustada enne kui 01.01.2025.
- 3.2. Kinnitus esindusõiguse kohta.** Vandeadvokaat Jaana Nõgisto kinnitab, et on käesolevas asjas Autoettevõtete Liidu lepinguline esindaja.
- 3.3. Vaidlustuse läbivaatamine.** Vaidlustaja on nõus asja läbivaatamisega kirjalikus menetluses.
- 3.4. Riigilõiv.** Vaidlustuselt on tasutud riigilõiv kaks riigilõivu, kumbki summas 1280 eurot (**Lisad 12 ja 13**), kuivõrd vaidlustaja taotleb Vako otsust nii RHS § 197 lg 1 p 5 alusel kui lg 3 alusel, st sisuliselt on esitatud kaks vaidlustust. Vaidlustused on asjaolude põimumise ja vaidlustaja õiguste rikkumise aluseks olevate asjaolude koostoimelisuse põhjusel esitatud ühes menetlusdokumendis, mis vaidlustaja hinnangul võimaldab vaidluse efektiivsemat ja õigemat lahendamist.

/digitaalllkkiri/

Jaana Nõgisto
vandeadvokaat
Autoettevõtete Liidu lepinguline esindaja